

overordentligt vigtigt Element i hele dette Spørgsmaal —, saa omfatter det naturligtvis først og fremmest den egentlige, om jeg saa maa kalde det, faste Stof, den egentlige Kjerne mellem de danske Statsborgere, som have den Pligt, for strax at fremhæve dette, med deres Liv at forsvare den danske Stat gennem Værnepligtens Udøvelse, og som altsaa ogsaa have Ret til i Fredstid at lade deres Skibe fare under dansk Flag. Dette er den egentlige faste Stof, og til den høre selvfølgelig de indfødte Danske, men den faaer derhos en lille Udvidelse, der egentligt forstaaer sig af sig selv, gennem dem, der, skjøndt ikke indfødte Danske, dog have faaet Indfødsret ved særegne Love igennem den saakaldte Naturalisation. Det er altsaa det første ligefremme Begreb om dansk Statsborgerret, at den tilkommer dem, der have Indfødsret. Men Indfødsretten er dog ikke tilstrækkelig til at give Ret til at lade sit Skib føre dansk Flag, thi der maa gjøres den Indskrænkning, at de Indfødte virkelig kun vedblive at være danske Statsborgere, saalænge de tillige ere bosatte i den danske Stat. Hvad jeg saaledes betegner ved „bosatte“, indeholder to Ting, nemlig: 1) at det vel ikke er nødvendigt, at de Bedkommende skulle være personlig tilstede her i Landet, ja ikke engang nødvendigt, at de skulle have en fast Bopæl her, idet de, saalænge de ikke have bosat sig andetsteds, vedblive at være danske Statsborgere, hvilket allersimplest og klarest vil kunne gaae op for Enhver, naar han opkaster sig det Spørgsmaal, om han ikke endnu, ved at drage bort, drager til Udlandet, og ved at vende tilbage hertil, vender hjem, og hvoraf det altsaa sees, at det er Begrebet om Ens Hjemsted, hvorpaa det her kommer an; men 2) at der til den blotte Indfødsret dog aldeles nødvendigt maa komme et Tillæg, for at man kan siges at have Statsborgerret, idet Indfødsretten er en Egenkab, der hæfter ved Bedkommende for bestandigt; jeg skal strax bemærke, at denne Egenkab isvrigt naturligtvis kan løses og bortfalde, men at ogsaa hele denne Materie er høist ufuldstændigt bearbejdet i vor Lovgivning og Praxis, og at der egentligt kun bliver Tale om en Fortabelse eller Bortfalden af Indfødsretten, naar det i disse

bestemte Forhold fordres af andre Stater, at Bedkommende skulle, som det hedder, have løst sig fra deres undersaatlige Forhold til den danske Krone, og selv da kan det muligt være tvivlsomt, om Indfødsretten kan siges at være bortfalden. Det er — for at vende tilbage til Spørgsmaalet om Statsborgerretten — selvfølgelig, at den, der har en utvivlsom dansk Indfødsret, ikke i Henshold dertil kan udøve nogen Rettighed, naar han virkelig udvandreder — i Modsætning til, at han besinder sig paa Reiser — og bosætter sig paa et andet Sted. Det ligger ligefrem i Sagens Natur, at en dansk Mand, naar han etablerer sig eller nedfætter sig — eller hvad man nu vil kalde det — i en fremmed By eller et fremmed Land og der opretter et Skibsrederi, da ikke kan udsende sine Skibe under dansk Flag. Dette Punkt har faaet en meget speciel Anvendelighed, der, om end kun af forbigaaende Natur, dog er af stor Vigtighed, saalænge Forholdet varer, idet der ved Wienerfreden er blevet forbeholdt alle de gamle danske Statsborgere i de afdøde Hertugdømmer deres danske Indfødsret; jeg skal bede erindret, at, hvad der i saa Henseende gjælder om Sønderborg, gjælder ogsaa om Cappel, og at, hvad der gjælder om Altona, gjælder ogsaa om Altona. Det er en Selsølg, at, uagtet disse Personer have Indfødsret, kunne de ikke fra deres Hjemsted udsende Skibe under dansk Flag; skjøndt de ikke have forandret Opholdssted, men ere bleve boende, hvor de vare, kunne de det ikke, fordi de, da Nationaliteten og den Grund, hvorpaa de i saa Henseende stode, have forandret sig, nu maae betragtes som udvandrede. Vi have altsaa her den ene Side af Begrebet om dansk Statsborgerret, ifølge hvilken den omfatter alle dem, der have dansk Indfødsret, med den nærmere Bestemmelse, at de ikke skulle have bosat sig eller taget varigt, endeligt Ophold andetsteds; thi kun herfra kunne de drive deres Søfartsforretning under dansk Flag. Men det gaaer ikke an at indskrænke Begrebet om dansk Statsborgerret blot til de Indfødte, der ere forbleve herhjemme. Foruden at vor Lovgivning nemlig i det Hele gjør Skibsnæringen til en fri Næring, saa at der ikke udfordres Ind-